

*Mijne Heren Directeuren,
Mijne Heren Curatoren,
Mevrouw en mijne Heren Hoogleraren, Lectoren en
Docenten,
Dames en Heren Studenten,
en voorts gij allen, die door uw tegenwoordigheid blijk
geeft van uw belangstelling in deze Universiteit,*

Zeer geachte Toehoorderessen en Toehoorders,

Vormden de wijzen in Israël een afzonderlijke klasse of stand en bekleedden zij, bv. aan het hof, een apart ambt? Kunnen wij hen stellen naast de priesters en naast de profeten en naast de koningen? Of moeten wij denken aan wijze mensen zonder meer, die dan van ambt of beroep iets anders waren?

Velen zijn van oordeel, dat wij aan een aparte klasse of stand van wijzen moeten denken.

Matthes bv. denkt aan „eene klasse van eerbiedwaardige volksleeraars” en heeft het over „de wijzen van professie”¹⁾. Deze mensen spraken gaarne in gelijkenissen. Er zullen wel verenigingen van wijzen geweest zijn. Zij leerden op de markten en pleinen, alsmede in de poorten der steden. De wijzen vroegen oudtijds in Israël geld. Zij kwamen reeds in de oude tijd voor. De verenigingen der wijzen kunnen jonger zijn. „Maar daar Jesaja en Jeremia die korpsen kenden, valt hun ontstaan toch minstens in den koninklijken tijd”²⁾. Dat ons slechts enkele namen van wijzen bekend zijn, komt, omdat zij hun weg kalmer gingen dan de profeten; zij traden niet op als hervormers. Zij putten uit de ervaring, gelijk de profeten geloofshelden waren. De profeet sprak in Jahwe's naam, de wijze sprak in zijn eigen naam. Toch waren de wijzen de openbaring niet vijandig. Het is opmerkelijk, dat de wijzen zo weinig nationaal zijn. Zij waren niet theocratisch gezind. De profeten blijven wel geloven aan Israëls roeping. „De wijzen ontkennen die roeping, althans zij zwijgen er volstrekt van”³⁾. Zij noemen de Messias nooit. Zij richten nooit tot een geheel volk het woord, maar steeds tot enkele